

Στην καρτέλλα αυτή υπάρχουν δώδεκα μαρμάρινα έργα αρχαίας γλυπτικής, που απεικονίζουν πρόσωπα θεών. Άλλα προέρχονται από περίοπτα αγάλματα και άλλα από ανάγλυφα.

Οι αρχαίοι Έλληνες έδωσαν στους θεούς τους ανθρώπινη μορφή. Ο ανθρωπομορφισμός αυτός των θεών διακρίνεται στα πρόσωπα της καρτέλλας, τα οποία όμως ως θεϊκά είναι ιδεαλιστικά, έχουν εξαιρετικό κάλλος και εκφράζουν τη μακαριότητα, τη γαλήνη και την αθανασία των θεών.

- Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τον κάθε θεό και να φαντασθείς τη μορφή του χωρίς τις ατέλειες και τις φθορές του χρόνου, με το χρώμα που είχε αρχικά.

ΑΘΗΝΑ © Μουσείο της Ακρόπολης, Αθήνα • ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ © Μουσείο της Ακρόπολης, Αθήνα • ΑΡΗΣ © The Metropolitan Museum of Art, Νέα Υόρκη • ΑΡΤΕΜΗ © Μουσείο της Ακρόπολης, Αθήνα • ΑΦΡΟΔΙΤΗ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα • ΔΗΜΗΤΡΑ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα • ΔΙΑΣ © Museum of Fine Arts, Βοστώνη • ΔΙΟΝΥΣΟΣ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα • ΕΡΜΗΣ © Αρχαιολογικό Μουσείο, Ολυμπία • ΗΡΑ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα • ΗΦΑΙΣΤΟΣ © Vatican Museums, Ρώμη • ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ © Μουσείο της Ακρόπολης, Αθήνα.

Στην καρτέλλα αυτή υπάρχουν δώδεκα έργα αρχαίας γλυπτικής, περίοπτα αγάλματα και ανάγλυφα. Με τη στάση και τα συμπληρωματικά στοιχεία τους εκφράζουν τον χαρακτήρα του κάθε θεού.

Αναδεικνύουν αγαλματικούς τύπους που δημιούργησαν μεγάλοι καλλιτέχνες της αρχαιότητας, ο Φειδίας, ο Αλκαμένης, ο Ευφράνωρ, ο Σκόπας, ο Πραξιτέλης, και ο Δοιδάλας.

Τέσσερα έργα είναι αρχιτεκτονικά γλυπτά, δηλαδή διακοσμούσαν αρχιτεκτονικά μέλη ενός ναού, του Παρθενώνα.

Οκτώ έργα είναι πρωτότυπα και τα άλλα τέσσερα είναι αρχαία αντίγραφα. Τα αντίγραφα αυτά είναι πολύτιμα, διότι σώζουν τη μορφή του σπουδαίου αρχαίου πρωτοτύπου. Συχνά τα αντίγραφα έχουν φιλοτεκνηθεί σε διαφορετικό υλικό και διαφορετικό μέγεθος από τα πρότυπά τους.

- Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τον κάθε θεό είτε από τα σύμβολα που φέρει είτε από αυτά που γνωρίζεις από τη μουσειοσκευή.
- Πολλά αρχαία μαρμάρινα αγάλματα ήταν επιχρωματισμένα. Προσπάθησε να φαντασθείς τα αγάλματα της καρτέλλας με τα χρώματά τους.
- Πολλά από τα μαρμάρινα αγάλματα που βλέπεις, αντιγράφουν ορειχάλκινα πρωτότυπα, μερικές φορές επιχρυσωμένα. Προσπάθησε να τα φαντασθείς στην αρχική τους μορφή.
- Ένα άγαλμα αντιγράφει ένα γνωστό χρυσελεφάντινο πρωτότυπο. Μπορείς να το βρεις;
- Όλα τα αγάλματα της καρτέλλας δεν έχουν στην πραγματικότητα το ίδιο μέγεθος. Άλλα είναι μικρότερα και άλλα μεγαλύτερα. Ένα από αυτά είναι πολύ μικρότερο από τα άλλα, έχει ύψος μόλις 12 εκ. Μπορείς να το βρεις;

ΑΘΗΝΑ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα • ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ © Staatliche Museen, Kassel • ΑΡΗΣ © Museo Nazionale Romano, Ρώμη • ΑΡΤΕΜΗ © Αρχαιολογικό Μουσείο, Πειραιάς • ΑΦΡΟΔΙΤΗ © Αρχαιολογικό Μουσείο, Ρόδος • ΔΗΜΗΤΡΑ © British Museum, Λονδίνο • ΔΙΑΣ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα • ΔΙΟΝΥΣΟΣ © British Museum, Λονδίνο • ΕΡΜΗΣ © Αρχαιολογικό Μουσείο, Ολυμπία • ΗΡΑ © British Museum, Λονδίνο • ΗΦΑΙΣΤΟΣ © British Museum, Λονδίνο • ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ © Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα.

Στην καρτέλλα αυτή υπάρχουν δώδεκα αρχαία αγγεία. Στο κάθε ένα απεικονίζονται σκηνές με πρωταγωνιστή έναν θεό τον οποίο αναγνωρίζουμε από τα χαρακτηριστικά σύμβολά του ή από τους αντίστοιχους μύθους.

 Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τον κάθε θεό, καθώς και τους μύθους που εικονίζονται.

 Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τους τύπους των αγγείων. Αναζήτησε:

- έναν αμφορέα (αγγείο με δύο λαβές για την αποθήκευση τροφίμων)
- έναν Παναθηναϊκό αμφορέα (αμφορέας γεμάτος λάδι, έπαθλο στους αγώνες των Παναθηναίων)
- έναν κρατήρα (αγγείο για την ανάμειξη οίνου και νερού)
- μία κύλικα (ποτήρι για το κρασί)
- μία υδρία (αγγείο με τρεις λαβές για τη μεταφορά νερού)
- μία λήκυθος (αγγείο με αρωματικά έλαια για προσφορές στους νεκρούς)
- μία πυξίδα (αγγείο με πώμα, ένα κουτί για μικροαντικείμενα)

 Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τα είδη διακόσμησης των αγγείων. Αναζήτησε αγγεία ερυθρόμορφα, μελανόμορφα, με λευκό βάθος καθώς και με ανάγλυφη διακόσμηση.

Τα αρχαία νομίσματα αποτελούν πολύτιμες ιστορικές και αρχαιολογικές πηγές πληροφοριών. Η παρουσία τους είναι καθοριστική στη χρονολόγηση των αρχαιολογικών ευρημάτων. Συχνά οι αρχαίες πόλεις απεικόνιζαν στα νομίσματά τους τον θεό-προστάτη τους ή τα σύμβολά του. Πολλά από αυτά έχουν ιδιαίτερη καλλιτεχνική αξία και αποτελούν πραγματικά αριστουργήματα μικροτεχνίας.

Στην καρτέλλα αυτή εικονίζονται από τη μία πλευρά αρχαία νομίσματα, και από την άλλη, νομίσματα του 20ού αιώνα, κέρματα αλλά και χαρτονομίσματα, που φέρουν παραστάσεις των αρχαίων θεών.

- Παρατήρησε τα αρχαία νομίσματα. Υπάρχουν δύο, συνήθως διαφορετικά νομίσματα, για τον κάθε θεό. Το ένα εικονίζει την κεφαλή του θεού και το άλλο, στις περισσότερες περιπτώσεις, ολόκληρη τη μορφή του θεού με διακριτά κάποια από τα σύμβολά του. Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τον κάθε θεό.
- Σε ένα νόμισμα υπάρχουν δύο θεοί. Η μορφή του ενός εικονίζεται πολύ μικρή, στο πεδίο του νομίσματος, όπου κυριαρχεί η κεφαλή του άλλου θεού. Μπορείς να αναγνωρίσεις τους δύο θεούς;
- Παρατήρησε τα νεότερα νομίσματα. Κάποια φέρουν τις ίδιες παραστάσεις με τα αρχαία νομίσματα, ενώ κάποια άλλα εικονίζουν γνωστά αγάλματα. Προσπάθησε να τα αναγνωρίσεις και να τα ταυτίσεις. Δημιούργησε τη δική σου συλλογή.
- Σχεδίασε δικές σου προτάσεις για νομίσματα.

Τα 20 από τα αρχαία νομίσματα της καρτέλλας προέρχονται από τις συλλογές του Νομισματικού Μουσείου (©), στο οποίο εκφράζονται ιδιαίτερες ευκαριστηίες για τη συνεργασία του. Κεφαλή ΑΡΤΕΜΗΣ © Bibliothèque Nationale - Cabinet des Médailles, Παρίσι • Κεφαλή ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ © Ελληνική Ιδιωτική Συλλογή Εξωτερικού • Κεφαλή και μορφή ΗΦΑΙΣΤΟΥ © Συλλογή Κ.Ι.Κ.Π.Ε., Αθήνα.

Κάθε χώρα απεικονίζει στα γραμματόσημά της, εικόνες από την ιστορία και τη μυθολογία της καθώς και από σπουδαία σύγχρονα έργα τέχνης. Τα γραμματόσημα είναι έργα χαρακτηριστικής, και αποτελούν σπουδαία καλλιτεχνικά έργα αυτής της ιδιαίτερης τέχνης.

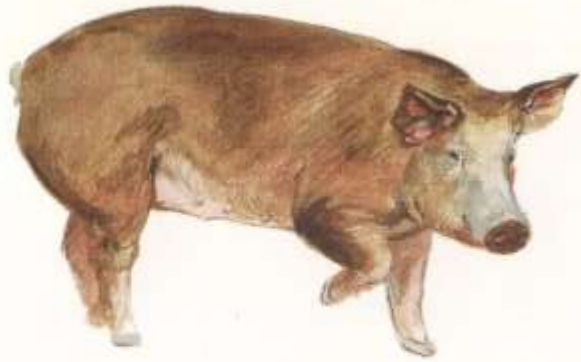
Στην καρτέλλα υπάρχουν γραμματόσημα που εικονίζουν παραστάσεις των θεών και των μύθων τους σε αρχαία γλυπτά, αγγεία και νομίσματα καθώς και σε νεότερα έργα τέχνης από σπουδαίους Έλληνες καλλιτέχνες.

- Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τους θεούς και τους μύθους που εικονίζονται.
- Δημιούργησε τη δική σου συλλογή με γραμματόσημα που να εικονίζουν τις μορφές των θεών και τα σύμβολά τους.
- Σχεδίασε δικές σου προτάσεις για γραμματόσημα.

1. Γραμματόσημο από τη Σειρά για την Εκατονταετηρίδα από την έκδοση του πρώτου ελληνικού γραμματοσήμου, έκδοση 1961. 50 λ: Στο εσωτερικό κάδρο εικονίζεται μεγάλη κεφαλή του Ερμή του 1861, το πρώτο ελληνικό γραμματόσημο. 2-3-4-5. Τέσσερα γραμματόσημα, Σειρά Ελληνική Μυθολογία, Γ' Μέρος, έκδοση 1974. 1,50 δρκ: Θεοκρατία Διός, 10 δρκ: Ερμής Κήρυξ, 2,5 δρκ: Άρτεμις, Απόλλωνας και Λητώ, 2 δρκ: Γέννηση Αθηνάς. 6-7. Δύο γραμματόσημα από την Ιστορική Σειρά, έκδοση 1937. 20 λ: Ζεός Κεραυνός, 80 λ: Αφροδίτη της Μήλου. 8-9. Δύο γραμματόσημα από τη Χαλκογραφική Σειρά του 1911. 10 λ: Ερμής πετασοφόρος με το κηρύκειο. 1 δρκ: Ερμής που υποβάσσει τον ήρωα Αρκάδα. 10. Γραμματόσημο από την Οριστική Σειρά Κυπριακής Δημοκρατίας του 1962. 10 μιλ: Απόλλωνας Ταμνασού. 11. Γραμματόσημο από τη Μυθολογική Σειρά, έκδοση 1935. 7 δρκ: Η Αθηνά Χαλκίνας καλινεργεί τον φτερωτό Πήγασο. 12. Γραμματόσημο από την αναμνηστική έκδοση για την Εκατονταετηρίδα του Πανεπιστημίου Αθηνών του 1937. 3 δρκ: Η θεά Αθηνά, έργο του ζωγράφου Ν. Γύζη. 13. Γραμματόσημο από την αναμνηστική έκδοση για τα 25 χρόνια από την Απελευθέρωση των Αθηνών του 1969. 4 δρκ: Αθηνά Πρόμαχος. 14-15. Δύο γραμματόσημα από τη σειρά Αρχαία Ελληνικά Νομίσματα, β' έκδοση 1963. 3 δρκ: Νόμισμα Ηλείων με απεικόνιση του Δία στην εμπρός όψη και απεικόνιση αετού στην πίσω όψη. 3,5 δρκ: Αθηναϊκό τετράδρακμο, με απεικόνιση της Αθηνάς στην εμπρός όψη, και γαίλακος-κουκουβάγιας στην πίσω. 16-17-18-19. Τέσσερα γραμματόσημα, Σειρά Ελληνική Μυθολογία, Β' μέρος, έκδοση 1973. 1 δρκ: Όλυμπος (φωτογραφία Boissonat), 2 δρκ: Μίαη Διός και Τιφωέως, 2,5 δρκ: Δίας σε παράσταση Γιγαντομαχίας από τον βωμό του Δία της Περγάμου, 4,5 δρκ: Τιμωρία Αίαντος και Πράμηθews. 20 έως 31. Δώδεκα γραμματόσημα, Σειρά Θεοί του Ολύμπου, ένα για κάθε θεά, έκδοση 1986. 300 δρκ: Ήρα. 5 δρκ: Εστία. 27 δρκ: Αφροδίτη, 40 δρκ: Ήφαιστος, 50 δρκ: Άρτεμις, 18 δρκ: Ερμής, 35 δρκ: Αθηνά, 110 δρκ: Απόλλωνας, 150 δρκ: Δήμητρα, 32 δρκ: Άρης, 500 δρκ: Δίας και 200 δρκ: Ποσειδώνας.

1	2	3	4	20	21
6	7	8	9	5	22
10	11	12	13	14	23
				15	24
					25
					26
					27
					28
					29
16	17	18	19	30	31

Μ. Σ. ΚΑΡΑΜΕΤΟΥΛΟΣ

Στην καρτέλλα αυτή εικονίζονται δώδεκα ζώα, το κάθε ένα αφιερωμένο σε έναν θεό.

Ο κάθε θεός είχε περισσότερα ζώα αφιερωμένα σε αυτόν. Διαφορετικοί μύθοι από όλη την Ελλάδα βρίσκονται πίσω από την αγάπη και τη σχέση του καθε θεού με ένα ζώο.

Στην καρτέλλα έχει γίνει επιλογή μόνον ενός ζώου για κάθε θεό, αυτού που συναντάται συχνότερα.

- Αετός, άλογο, δελφίνι, ελάφι, κουκουβάγια, κριάρι, όνος, παγώνι, πάνθηρας, περιστέρι, σκύλος, και χοίρος εικονίζονται στην καρτέλλα. Ποιο ήταν αφιερωμένο στον κάθε θεό;
- Ψάξε να βρεις και άλλα ζώα αφιερωμένα στους θεούς. Αναζήτησε τους αντίστοιχους μύθους.

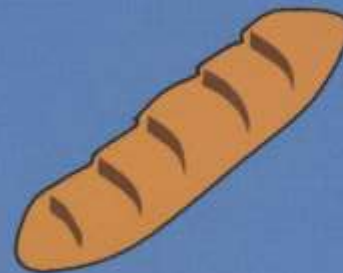
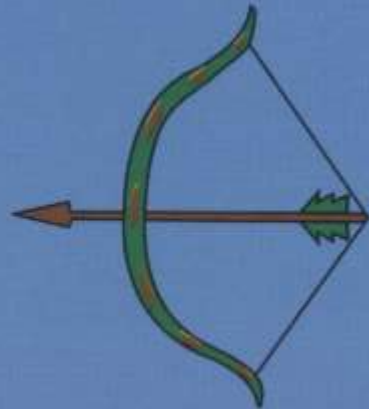
M. S. KARAMOTTOYAN

Στην καρτέλλα αυτή εικονίζονται έντεκα φυτά, το κάθε ένα αφιερωμένο σε έναν θεό.

Ο κάθε θεός είχε περισσότερα φυτά αφιερωμένα σε αυτόν. Διαφορετικοί μύθοι από όλη την Ελλάδα βρίσκονται πίσω από την αγάπη και τη σχέση του κάθε θεού με ένα φυτό.

Στην καρτέλλα έχει γίνει επιλογή μόνον ενός φυτού για κάθε θεό, αυτού που συναντάται συχνότερα.

- Ρόδο, στάχυ, κλαδιά από δάφνη, δρυ, ελιά, κέδρο, κισσό, κυπαρίσσι, μηλιά, πεύκο και ροδιά εικονίζονται στην καρτέλλα. Ποιο είναι το καθένα;
- Ποιο ήταν αφιερωμένο στον κάθε θεό; Ψάξε να βρεις και άλλα φυτά αφιερωμένα στους θεούς.
- Δεν είναι γνωστός κάποιος μύθος που να συνδέει τον Ήφαιστο με ένα φυτό. Ποιο φυτό θα αφιέρωνες εσύ στον θεό της φωτιάς, των μετάλλων και της καλλιτεχνικής δημιουργίας; Φτιάξε έναν δικό σου μύθο για τη σχέση αυτή.

Το δώδε κάθεο

ΣΥΜΒΟΛΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ

Η καρτέλλα αυτή εικονίζει 12 σύμβολα-σχήματα που αντιπροσωπεύουν τους 12 κορυφαίους αρχαίους θεούς, και παράλληλα τα πρωταρχικά στοιχεία της φύσης, τις κινητήριες δυνάμεις της ζωής τόσο στον αρχαίο όσο και στον σύγχρονο κόσμο. Ο κάθε θεός συνδεόταν με περισσότερα στοιχεία και έννοιες από αυτές που υποδηλώνονται εδώ, και παράλληλα το κάθε σύμβολο έχει πολλαπλές αναγνώσεις. Οι πολύπλευρες ερμηνείες που μπορούν να αποδοθούν στα σύμβολα, οι συνειρμοί και οι συσχετισμοί που μπορούν να γίνουν, βοηθούν τον μαθητή να φαντασθεί και να αναπλάσει δημιουργικά τον κόσμο των αρχαίων θεών.

* Ζητήστε από τους μαθητές να τα αποκρυπτογραφήσουν και να γεμίσουν τον φάκελλο με δικά τους σύμβολα.

Ο **κεραυνός** συμβολίζει την τρομερή δύναμη του υπέρτατου θεού και μαζί τις ουράνιες δυνάμεις (Δίας)

Η **νότα** συμβολίζει τη μουσική (Απόλλωνας)

Το **κοχύλι** συμβολίζει τη θάλασσα και το υδάτινο στοιχείο (Ποσειδώνας)

Το **σπίρτο** συμβολίζει τη φωτιά (Ήφαιστος)

Το **@** συμβολίζει τις επικοινωνίες (Ερμής)

Οι **βέρες** συμβολίζουν το γάμο και την οικογένεια (Ήρα)

Η **καρδιά** συμβολίζει την αγάπη και τον έρωτα (Αφροδίτη)

Το **αλφάβητο** συμβολίζει τη γνώση και τον πολιτισμό (Αθηνά)

Οι **μάσκες** συμβολίζουν το θέατρο (Διόνυσος)

Το **τόξο** συμβολίζει το κυνήγι και την άγρια φύση (Άρτεμη)

Το **ψωμί** συμβολίζει τη βασική τροφή, το σιτάρι, καρπό της γης (Δήμητρα)

Η **βόμβα** συμβολίζει τον πόλεμο (Άρης)

Φαντάσου πως οι 12 φιγούρες είναι θεοί. Διάλεξε ποιο χρώμα εκφράζει καλύτερα τον κάθε ένα.
Ζωγράφισε τα χαρακτηριστικά του, πρόσθεσε τα σύμβολά του.

